เอกสารเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจ ระบบ e-Registration

คำนำ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้เปิดให้บริการระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) มาตั้งแต่วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐ เป็นต้นมา เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวก ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจดทะเบียนธุรกิจในรูปแบบของห้างหุ้นส่วน หรือ บริษัทจำกัด สามารถยื่นจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลทางระบบ e-Registration ได้

ข้าพเจ้าได้จัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจ ในระบบ e-Registration และเป็นแนวทางดำเนินการสำหรับผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจที่จะยื่นจดทะเบียน นิติบุคคลทางระบบ e-Registration ได้อย่างสะดวก มั่นใจ และสามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ข้าพเจ้าหวังว่า เอกสารเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจในระบบ e-Registration ที่ได้จัดทำขึ้นนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไปที่สนใจ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการ ยื่นจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลทางระบบ e-Registration ได้อย่างถูกต้อง

โกมล นมรักษ์

สารบัญ

෧.	ภารกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ด้านการบริการจดทะเบียนนิติบุคคล	9					
ම.	การปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการด้านการจดทะเบียนนิติบุคคล						
	๒.๑ ด้านการแก้ไขกฎหมาย	ම					
	๒.๒ ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน	តា					
	๒.๓ ด้านการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาระบบการจดทะเบียนนิติบุคคล	€					
តា.	ที่มาและความสำคัญของการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์	હ					
๔.	ความหมายของ e-Registration	ಡ					
๕.	 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 						
ъ.	. ขั้นตอนการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์และแนวคิดสนับสนุนการดำเนินการ						
	๖.๑ การลงทะเบียนขอใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)	ඉඉ					
	๖.๒ การบันทึกรายการคำขอจดทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์	ଉଦ୍ର					
	๖.๓ การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)	୭ଟ					
	๖.๔ การชำระค่าธรรมเนียมและการยื่นขอจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์	මම					
	๖.๕ การรับหนังสือสำคัญการจดทะเบียน หนังสือรับรองนิติบุคคล และใบเสร็จการชำระเงิน	ഉപ					
บร	รรณานุกรม	මල					

๑. ภารกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ด้านการบริการจดทะเบียนนิติบุคคล

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ มีพันธกิจและหน้าที่สำคัญ ในการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจ บริการข้อมูลธุรกิจ สร้างธรรมาภิบาลธุรกิจ และส่งเสริมพัฒนาธุรกิจไทย ให้เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้ เดิมกรมมีชื่อเดิมว่า "กรมทะเบียนการค้า" และได้มีการเปลี่ยนชื่อมาเป็น "กรมพัฒนาธุรกิจการค้า" เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งถือเป็น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุงระบบราชการในครั้งนั้น โดยได้มี การปรับปรุงหน้าที่ ภารกิจและโครงสร้างของหน่วยงานใหม่ ทั้งการโอนงานด้านชั่งตวงวัดของกรมไปขึ้นกับ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ พร้อมกับการโอนงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน ในขณะเดียวกัน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าก็ได้รับโอนภารกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ รวมทั้งงานจดทะเบียนและงานส่งเสริมสมาคมการค้าและหอการค้ามาจากกรมการค้าภายใน กับงานตาม ภารกิจใหม่ คือ งานด้านส่งเสริมธุรกิจบริการและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาปฏิบัติ พร้อมกับมุ่งเน้นและ ยกระดับประสิทธิภาพของภารกิจเดิม คือ งานด้านจดทะเบียนนิติบุคคล การกำกับดูแลธุรกิจด้านการบัญชี และธรรมาภิบาล และการให้บริการแก่ธุรกิจในด้านต่าง ๆ อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ จึงถือได้ว่ากรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ถือเป็นหน่วยงานหลัก ในการสนับสนุนและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและผู้ประกอบการโดยตรง ตั้งแต่การให้บริการจดทะเบียน นิติบุคคล ครอบคลุมตั้งแต่การจัดตั้งธุรกิจ ไปถึงการจดทะเบียนการเปลี่ยนทางทะเบียนของธุรกิจ และการให้ ธุรกิจสิ้นสภาพอย่างครบวงจร การให้บริการข้อมูลธุรกิจ การพัฒนาส่งเสริมให้ธุรกิจเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ และการสร้างธรรมาภิบาลธุรกิจ เพื่อสร้างบริบทและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อตัวธุรกิจ ต่อสังคม และ ประเทศชาติเป็นส่วนรวม และ อันเป็นการสะท้อนการเป็นองค์กร "ต้นสายปลายทางธุรกิจ" ที่มีประสิทธิภาพ

๒. การปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการด้านการจดทะเบียนนิติบุคคล

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลไทยได้มีนโยบายให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงคุณภาพ การให้บริการเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจภายในประเทศ พร้อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนต่างประเทศ ที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในไทย จึงมีการส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการลงร้อยละ ๓๐-๕๐ มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในส่วนของ การบริการจดทะเบียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักด้านหนึ่ง กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้พัฒนาระบบการให้บริการ จดทะเบียนนิติบุคคลมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อพัฒนาการบริการ การปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบและหลักเกณฑ์การจดทะเบียน และการปรับวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับ ความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจ สอดคล้องกับนโยบาย รัฐบาลเกี่ยวกับการปรับปรุงการบริการภาครัฐ ด้านการลดขั้นตอนและรายละเอียดการให้บริการ รวมทั้ง การพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการดังกล่าวยังสอดคล้องกับการจัดทำรายงาน การจัดอันดับความยาก-ง่ายในการเข้าไปประกอบธุรกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก หรือ Doing Business ของธนาคารโลก หรือ The World Bank ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลาการให้บริการ ค่าใช้จ่าย ระบบอำนวยความสะดวกของหน่วยงาน ของรัฐ รวมถึงกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของรัฐ ว่ามีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประกอบการหรือไม่ อย่างไร โดยในรายงานผลการวิจัย Doing Business มีตัวซี้วัดในการสำรวจ ทั้งหมด ๑๐ ด้าน ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) การขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits) การขอใช้ไฟฟ้า (Getting Electricity) การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property) การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Minority Investors) การชำระภาษี (Paying Taxes) การค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Boarders) การบังคับ ให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) และการแก้ไขปัญหาล้มละลาย (Resolving Insolvency) ด้วยเหตุดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการปรับปรุงบริการด้านการเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) ตามรายงาน Doing Business ของธนาคารโลก โดยการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจดงทะเบียนนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีหลายประการ ดังนี้

๒.๑ ด้านการแก้ไขกฎหมาย

๒.๑.๑ ในปี ๒๕๕๑ ได้ออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายและพาณิชย์ ในหลายประเด็น ดังนี้

- (๑) อนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ และ จดทะเบียนบริษัทไปพร้อมกันภายในวันเดียวกันก็ได้ (สามารถจดทะเบียนตั้งบริษัทได้ภายใน ๑ วัน จากเดิม ต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๙ วัน)
- (๒) ลดจำนวนผู้เริ่มก่อการในการจัดตั้งบริษัท จาก ๗ คน เหลือเพียง ๓ คน ทำให้ ไม่ต้องหาผู้ร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก

(๓) แก้ไขหลักเกณฑ์การแปรสภาพห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็น บริษัท โดยกำหนดให้ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดที่มีผู้เป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป จากเดิมที่ไม่สามารถเปลี่ยนสถานะจากห้างหุ้นส่วนเป็นบริษัทจำกัด ต้องจดทะเบียนเลิกห้างและ ทำการจดทะเบียนตั้งบริษัทใหม่ เป็นผลให้ธุรกิจขนาดเล็กในรูปแบบห้างหุ้นส่วน เมื่อขนาดธุรกิจใหญ่ขึ้น มีทางเลือกที่จะเปลี่ยนประเภทธุรกิจเป็นบริษัทได้

(๔) ให้นายทะเบียนถอนทะเบียนได้ทั้งบริษัทและห้างหุ้นส่วน จากเดิมที่ถอนทะเบียน ได้เฉพาะบริษัทจำกัดเท่านั้น

ทั้งนี้ กรมยังเคยเสนอขอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในประเด็นอื่นๆ เช่น แก้ไขปรับปรุงให้การยื่นขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท สามารถยื่นขอจดทะเบียน ณ สำนักงาน ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทใดก็ได้ทั่วประเทศ ๘๗ แห่ง ซึ่งเดิมนิติบุคคลตั้งอยู่ที่ใด ต้องยื่น ณ หอทะเบียนจังหวัด นั้น (อย่างไรก็ตาม กรมได้มีการปรับปรุงการให้บริการในการยื่นคำขอจดทะเบียน<u>จัดตั้ง</u>ห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยสามารถยื่นขอจดทะเบียนได้ ณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทใดก็ได้ทั่วประเทศ ๘๗ แห่ง โดยเริ่มมีผล ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗) หรือปรับปรุงวิธีการประชุมกรรมการให้สามารถดำเนินการประชุม โดยการติดต่อทางการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอีกวิธีหนึ่ง

๒.๑.๒ ปัจจุบัน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เสนอร่างกฎหมายเพื่ออนุญาตให้บริษัทจำกัด สามารถจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลเพียงคนเดียวได้ เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหา "นอมินี"ผู้ถือหุ้นคนไทยมิใช่ ผู้ลงทุนหรือเจ้าของเงินทุนที่แท้จริง ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศไทยประสบอยู่ในปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน ยังช่วย ส่งเสริมการค้า การลงทุน สนับสนุนชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนและจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทย ก่อให้เกิดผลดี ต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งทำให้ได้ข้อมูลทางทะเบียนธุรกิจที่ถูกต้องและสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ ที่แท้จริงของประเทศ รวมถึงการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อยกเลิกการมีตราประทับ ในการจดทะเบียนบริษัท

๒.๒ ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน

๒.๒.๑ การปรับปรุงแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียน แต่เดิม แบบพิมพ์ที่กำหนดไว้มีหลาย ประเภท รวมแล้วประมาณ ๒๒ แบบ โดยแต่ละแบบใช้กับการจดทะเบียนต่างประเภทกัน และมีลักษณะ รูปแบบแตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดความสับสนและความยุ่งยากในการเลือกใช้แบบพิมพ์ให้ถูกต้อง และยังเป็นปัญหาต่อระบบการจัดเก็บแฟ้มทะเบียนอีกด้วย จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงแบบพิมพ์คำขอ จดทะเบียน และเอกสารประกอบการจดทะเบียนขึ้นใหม่ทั้งหมด รวมทั้งให้มีการพิจารณาศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท เพื่อให้การจดทะเบียนเป็นไปโดยง่าย โปร่งใส สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา ทำให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นขอจดทะเบียนได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาและ เสียค่าใช้จ่ายให้แก่สำนักงานรับจ้างจดทะเบียน

๒.๒.๒ <u>การยกเลิกการให้กรรมการมาแสดงตัวต่อนายทะเบียน</u> การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน บริษัท หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทจำกัด จะต้องลงชื่อในคำขอ จดทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในแบบพิมพ์ โดยการลงชื่อนั้นจะต้องลงชื่อต่อหน้านาย ทะเบียน ดังนั้น หุ้นส่วนผู้จัดการและกรรมการผู้ที่จะลงชื่อจึงต้องมาปรากฏตัวหรือแสดงตัวต่อนายทะเบียน เพื่อลงลายมือชื่อ ในคำขอจดทะเบียนต่อหน้านายทะเบียน ซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากและเสียเวลาอย่างมาก จึงได้กำหนด แนวทางใหม่ให้การลงชื่อในคำขอจดทะเบียน โดยนอกจากจะสามารถลงชื่อต่อหน้านายทะเบียนแล้ว ยังสามารถลงลายมือชื่อต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งประจำอยู่ในท้องที่ที่ผู้ขอจดทะเบียน มีภูมิลำเนาอยู่ สามัญสมาชิกหรือสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภา ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่า ด้วยวิชาชีพบัญชี หรือบุคคลอื่นตามที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด จึงได้ยกเลิกการให้หุ้นส่วนผู้จัดการ และกรรมการที่มีบุคคลดังกล่าวรับรองลายมือชื่อไว้แล้ว ไม่ต้องมาแสดงตัวต่อหน้านายทะเบียนอีก

นอกจากนี้ กรมได้ออกประกาศสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง เรื่องกำหนดบุคคล ที่ผู้ขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัดจะลงลายมือชื่อต่อหน้า เพื่อเพิ่มเติมกลุ่มบุคคล ที่ผู้ขอจดทะเบียนสามารถลงนามต่อหน้า ได้แก่ กรรมการสภาหอการค้า กรรมการสภาอุตสาหกรรม กรรมการ สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ กรรมการสภาวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ทำบัญชี หัวหน้าสำนักงานบัญชี ทั้งนี้ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

๒.๓ ด้านการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาระบบการจดทะเบียนนิติบุคคล

๒.๓.๑ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนิติบุคคล เพื่อลดการใช้เอกสารและพัฒนา งานบริการตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยได้นำระบบจัดเก็บ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Image) มาใช้ในการจัดเก็บเอกสารในลักษณะภาพ เพื่อสามารถให้บริการผ่านหน้า จอคอมพิวเตอร์แทนการค้นข้อมูลจากแฟ้มทะเบียน ซึ่งเริ่มใช้งานครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๓.๒ การพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการเริ่มต้นธุรกิจโดยให้บริการรับจดทะเบียน ณ จุดเดียว (Single Point) เนื่องจากการเริ่มต้นธุรกิจในประเทศไทยมีความจำเป็นต้องติดต่อกับหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ด้วยเหตุนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ การเริ่มต้นธุรกิจอีก ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กรมสรรพากร สำนักงานประกันสังคม กรมสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการเริ่มต้นธุรกิจ (e-Starting Business) โดยให้บริการ รับจดทะเบียน ณ จุดเดียว (Single Point) ซึ่งผู้ประกอบการที่มาขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล จะได้รับ เลขทะเบียนนิติบุคคล เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และเลขที่บัญชีนายจ้าง พร้อมทั้งส่งสำเนาข้อบังคับ เกี่ยวกับการทำงาน กรณีที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไปได้ในคราวเดียว ทำให้สามารถลดการติดต่อหน่วย ราชการ จาก ๔ หน่วยงาน เหลือเพียงหน่วยงานเดียว รวมถึงลดขั้นตอน จาก ๔ ขั้นตอน เหลือ ๑ ขั้นตอน และลดระยะเวลาการดำเนินการจาก ๒๕ วัน เหลือเพียง ๑ ชั่วโมง ซึ่งกรมได้เริ่มให้บริการดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

๒.๓.๓ <u>ระบบการตรวจและจองชื่อนิติบุคคลด้วยตนเองผานระบบอินเทอร์เน็ต</u> กรมพัฒนา ธุรกิจการค้าได้พัฒนา**ระบบการจองชื่อนิติบุคคลทางอินเทอร์เน็ต** ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ โดยผูขอจดทะเบียนสามารถตรวจสอบชื่อที่ตองการใชไดดวยตนเองผานระบบอินเทอรเน็ต และ กรมจะแจ้งผลการจองชื่อให้ทราบได้ภายใน ๒๐ นาที ซึ่งลดระยะเวลาในการตรวจจองชื่อนิติบุคคลจากเดิม ๒ วัน ทั้งนี้ การพัฒนาดังกล่าวเป็นการต่อยอดการพัฒนาการให้บริการด้านการเริ่มต้นธุรกิจของไทย หลังจาก ที่กรมได้พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการเริ่มต้นธุรกิจ (e-Starting Business) โดยให้บริการรับจดทะเบียน ณ จุดเดียว (Single Point)

๒.๓.๔ การให้บริการตรวจคำขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทจำกัดทางอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๖ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เปิดให้บริการตรวจคำขอจดทะเบียนนิติบุคคลทางอินเทอร์เน็ต โดยผู้ขอจดทะเบียนกรอกรายละเอียด/ข้อมูลลงในระบบรับคำขอจดทะเบียนนิติบุคคลบนเว็บไซต์ ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th) เพื่อให้นายทะเบียนตรวจพิจารณา หากนายทะเบียนเห็นว่า ถูกต้อง ก็จะแจ้งผลการตรวจสอบและจำนวนเงินค่าธรรมเนียมให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบทางอินเทอร์เน็ต และให้ผู้ขอจดทะเบียนพิมพ์คำขอจดทะเบียน (Hard Copy) มายื่นจดทะเบียนต่อนายทะเบียนที่หน่วยงาน ในสังกัดของกรม หรือจะส่งคำขอจดทะเบียนทางไปรษณีย์ก็ได้

๓. ที่มาและความสำคัญของการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์

๓.๑ นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติที่สนับสนุนระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ได้พัฒนาขึ้นนั้น สามารถตอบสนองนโยบายและเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติหลายประการ ได้แก่

๓.๑.๑ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

เพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศ ไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง" หรือคติพจน์ประจำชาติ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบ แนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป โดยยุทธศาสตร์ด้านหนึ่ง คือ **ยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง** ความสามารถในการแข่งขัน ดังนี้

- (๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า
- (๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งยั่งยืน และ ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่สากล
- (๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ
- (๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัยและพัฒนา
- (๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ ฯลฯ

๓.๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (ซึ่งมีเป้าหมายที่ ๑ เศรษฐกิจ ขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา) เน้น การพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจ ดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคน และความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและ ฐานรายได้ใหม่ควบคู่กับการเพิ่มผลิตภาพของฐานการผลิตและบริการเดิมรวมทั้งการต่อยอดการผลิตและ บริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขา โดยพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

๓.๑.๓ นโยบาย Thailand ๔.๐

นโยบาย Thailand ๔.๐ เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบาย ที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิม ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม บนวิสัยทัศน์ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" โดยมีภารกิจสำคัญ ในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศ ให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆที่เปลี่ยนแปลงอย่างเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งก่อนจะมาเป็น Thailand ๔.๐ ต้องผ่าน ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ กันมาก่อน กล่าวคือ

Thailand ๑.๐ ก็คือยุคของเกษตรกรรม คนไทยปลูกข้าว พืชสวน พืชไร่ เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ นำผลผลิตไปขาย สร้างรายได้และยังชีพ

Thailand ๒.๐ ซึ่งก็คือยุคอุตสาหกรรมเบา ในยุคนี้มีเครื่องมือเข้ามาช่วย โดยผลิตเสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องดื่ม เครื่องเขียน เครื่องประดับเป็นต้น ประเทศเริ่มมีศักยภาพมากขึ้น

Thailand ๓.๐ (ซึ่งเป็นยุคปัจจุบัน) เป็นยุคอุตสาหกรรมหนัก ประเทศผลิตและขายส่งออก เหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพื่อเน้นการส่งออก

โดยในปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบ "ทำมาก ได้น้อย" จึงต้องการปรับเปลี่ยนเป็น "ทำน้อย ได้มาก" จึงต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้า "โภคภัณฑ์" ไปสู่สินค้าเชิง "นวัตกรรม" และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

๓.๑.๔ แผนปฏิบัติราชการของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้กำหนดทิศทางในการบริหารงานและการดำเนินภารกิจ ให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ รวมถึงนโยบาย Thailand ๔.๐ เพื่อไปสู่การสร้างความเข้มแข็ง จากภายในประเทศ (Strength from within) เร่งพัฒนาผู้ประกอบธุรกิจไทย มุ่งสร้างผู้ประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะในระดับฐานรากและ SMEs ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สามารถนำนวัตกรรม มาใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างมูลค่าเพิ่มให้ธุรกิจไทย ปรับปรุงกฎระเบียบ สร้างการแข่งขันที่เป็นธรรม รวมไปถึงสามารถเจาะตลาดใหม่และเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยไปยังเศรษฐกิจโลก (Connect to the World) โดยใน ๒๕๖๐-๒๕๖๔ กรมได้กำหนดวิสัยทัศน์เป็นผู้ให้บริการด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบภายใน ๕ ปี และมุ่งมั่นพัฒนา SMEs ให้ขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้และ นวัตกรรม โดยในด้านการให้บริการจดทะเบียน กรมตั้งเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบการให้บริการ ด้านทะเบียนให้ทันสมัย ง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัด และเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ธุรกิจไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล

๓.๒ ปัญหาของระบบการจดทะเบียนนิติบุคคลในปัจจุบัน

แม้ว่ากรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะได้มีการปรับปรุงระบบการให้บริการ รวมถึงนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาพัฒนาระบบจดทะเบียนธุรกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกผู้ประกอบการและสามารถให้บริการได้รวดเร็ว มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ระบบการจดทะเบียนธุรกิจของไทยในปัจจุบันยังคงมีข้อจำกัดบางประการที่จำเป็นต้อง ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถให้บริการผู้ขอจดทะเบียนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๓.๒.๑ การจดทะเบียนนิติบุคคลยังคงอยู่ในรูปแบบกระดาษ/เอกสาร (paper based system) การขอจดทะเบียนนิติบุคคลในปัจจุบันสามารถทำได้ ๒ ทาง คือ (๑) แบบ walk-in ผู้ขอจดทะเบียน กรอกข้อมูล/รายละเอียดในคำขอจดทะเบียนและนำไปยื่นจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท หรือ (๒) การตรวจคำขอผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ขอจดทะเบียนกรอกรายละเอียดข้อมูลในเว็บไซต์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th) และส่งให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบคำขอจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ต เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้อง ก็จะแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบ ทางอินเทอร์เน็ต ผู้ขอจดทะเบียนพิมพ์ (Print out) เอกสารที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องนั้น และ นำเอกสารดังกล่าวไปจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ผู้ขอจดทะเบียนจึงยังจำต้องเดินทาง มาจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ซึ่งบางครั้ง อาจก่อให้เกิดความไม่สะดวก ทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ต่อผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดทัศนคติในแง่ลบต่อระบบการให้บริการจดทะเบียน ธุรกิจ อีกทั้งยังไม่สนับสนุนและ ลดแรงจูงใจในการจัดตั้งธุรกิจอีกด้วย (ระบบนี้ได้ถูกยกเลิกไปเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐)

๓.๒.๒ การเก็บข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับนิติบุคคล กรมพัฒนาธุรกิจการค้ายังคงต้องเก็บรักษา แฟ้มข้อมูลในรูปแบบเอกสารกระดาษของนิติบุคคลดังกล่าวไว้ทุกราย เนื่องจากอาจมีการพ้องร้อง ข้อพิพาท หรือการขอให้นิติบุคคลคืนสู่ทะเบียน ในอนาคตได้ ซึ่งต้องใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานในชั้นศาล โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยมีจำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนทั้งหมด ๑,๓๖๖,๕๙๑ ราย ในจำนวนดังกล่าว เป็นนิติบุคคลที่ยังดำเนินกิจการอยู่จำนวน ๖๔๙,๕๒๓ ราย และนิติบุคคลที่ไม่ดำเนินการ เลิกและ สิ้นสภาพจำนวน ๗๑๗,๐๖๘ ราย (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ๒๕๖๐) ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก ประกอบกับ จำนวนนิติบุคคลตั้งใหม่มีจำนวนสูงขึ้นทุกปี โดยใน ๒๕๕๙ มีการขอจดทะเบียนตั้งนิติบุคคลใหม่ถึง ๖๔,๒๘๘ รายในปีเดียว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดหาวิธีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความปลอดภัยและสามารถรองรับการจัดเก็บข้อมูลนิติบุคคลที่มีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังเป็นการลด การใช้กระดาษและการค้นหาข้อมูลนิติบุคคลเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๓.๒.๓ การแข่งขันทางด้านการค้าการลงทุน การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

จากการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนของโลกที่ไร้พรมแดน สภาพการค้าการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างมีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น แต่ละประเทศต่างออก นโยบายและมาตรการหลายอย่างเพื่อสนับสนุน ดึงดูด และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการประกอบธุรกิจและ การลงทุนภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการออกมาตรการส่งเสริมการลงทุน การยกเว้นภาษี การลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจ การพัฒนาระบบการให้บริการ และการแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ การจดทะเบียนธุรกิจถือเป็นอีกเครื่องมือสำคัญในการพัฒนารักษาความปลอดภัยและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยระบบจดทะเบียนธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใสจะช่วยส่งเสริมการประกอบกิจกรรมทางการค้าต่างๆ ของผู้ประกอบการ รวมถึงช่วยพัฒนา และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Private Sector) หรือ SMEs นอกจากนี้ ยังส่งผล ต่อจำนวนบริษัทตั้งใหม่ การสร้างงาน เพิ่มการลงทุนในประเทศ และช่วยลดการประกอบธุรกิจนอกระบบ ซึ่งทำให้ข้อมูลธุรกิจ รวมถึงข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลทางภาษี มีความถูกต้องและมีคุณภาพ สามารถ สะท้อนหรือบ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจของประเทศ เป็นประโยชน์ต่อการนำมาเป็นแนวทางในการกำหนด ยุทธศาสตร์ทางการค้าของประเทศ และต่อผู้ประกอบการในการนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาตัดสินใจ ประกอบธุรกิจได้มากขึ้น

จากสภาพปัญหาของระบบจดทะเบียนนิติบุคคล และเหตุผลความจำเป็นดังที่กล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการให้บริการด้านการจดทะเบียนธุรกิจให้มีมาตรฐานเป็นสากลและทัดเทียม ประเทศอื่น สอดคล้องกับโลกในยุคปัจจุบันได้ก้าวไปอย่างรวดเร็วภายใต้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นโลก ที่ไร้พรมแดน อีกทั้งเป็นการยกระดับให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ง่ายต่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Ease of Doing Business) คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหน่วยงาน หลักในการดำเนินการพัฒนาระบบการให้บริการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) และเห็นชอบให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงาน ก.พ.ร ให้การสนับสนุนการดำเนินการ ในโครงการดังกล่าว

๔. ความหมายของ e-Registration

การจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ e-Registration คือ การประยุกต์และ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการด้านการจดทะเบียนธุรกิจของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยเป็นการจดทะเบียนนิติบุคคลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตอย่างครบวงจร รองรับ การดำเนินการได้ครบถ้วนทุกกระบวนการของการจดทะเบียน ได้แก่ ขั้นตอนการจองชื่อนิติบุคคล การกรอก ข้อมูลประกอบการจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน การรับจดทะเบียน การชำระค่าธรรมเนียม และ การรับหนังสือรับรองนิติบุคคล ทั้งนี้ ในทุกขั้นตอนของการออกแบบระบบ กรมได้กำหนดแนวทาง รูปแบบ กระบวนการของระบบ e-Registration อย่างรอบคอบ รัดกุม ก่อผลผูกพันตามกฎหมาย รวมทั้งสอดคล้องกับ ภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและบริบทของประเทศไทย โดยมีการพัฒนาระบบอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่มีการ

ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและทันสมัยกับสภาวะทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังดำเนินงานควบคู่กับการจดทะเบียนแบบปกติ (Manual) เพื่อให้ผู้ขอจดทะเบียนมีทางเลือก ในการขอใช้บริการภาครัฐได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ในการพัฒนาระบบดังกล่าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เตรียมความพร้อมในหลายๆด้าน ทั้งการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและกรอบกระบวนงานของเจ้าหน้าที่ และได้จัดตั้งทีมงานพิจารณา กำหนดแนวทาง รายละเอียดในการพัฒนา รูปแบบกระบวนการของระบบจดทะเบียนนิติบุคคล ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) และขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความรอบคอบ รัดกุม ก่อผลผูกพัน ตามกฎหมาย รวมทั้งสอดคล้องกับภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและบริบทของประเทศไทย

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนนิติบุคคลของประเทศไทย โดย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนนิติบุคคลของประเทศไทย ประกอบด้วยกฎหมายต่าง ๆ แบ่งได้ดังนี้

๕.๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและ บริษัท กฎกระทรวง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและกฎหมายลูกที่กำหนดหลักการทั่วไป เกี่ยวกับการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัด และการดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียน

๕.๑.๒ พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับหางหุนสวนจดทะเบียนหางหุนสวน จำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยพระราชบัญญัติกำหนดความผิดๆ เป็นกฎหมาย ที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับและบังคับการให้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหางหุนสวนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ อย่างเคร่งครัด แยกออกมา เป็นพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งต่างหาก เนื่องจากแต่เดิมนั้นความผิดอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้าง หุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ แต่ต่อมาได้ ถูกยกเลิกไป โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ และในร่างประมวลกฎหมายอาญาใหม่ ก็มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดในเรื่องนี้ไว้ จึงได้มีการบัญญัติความผิดดังกล่าวนี้ขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัติ อีกฉบับหนึ่ง

๕.๑.๓ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยนายทะเบียนต้อง ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนภายใต้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกด้วย เนื่องจากในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนนั้น คำสั่งใด ๆ ของนายทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียน ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๕.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยพระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ๆ ได้ให้คำนิยามและกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระทำใด ๆ ในทางแพ่งและพาณิชย์ หรือในการดำเนินงานของรัฐ ที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือที่เรียกว่า "ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์" ดังนั้น กฎหมายดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับและ ครอบคลุมถึงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยห้างหุ้นส่วน และบริษัท ที่จะกระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

๖. ขั้นตอนการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์และแนวคิดสนับสนุนการดำเนินการ

การจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Registration เป็นการจดทะเบียนนิติบุคคลผ่านทาง ระบบอินเทอร์เน็ต โดยประชาชนและภาคธุรกิจสามารถดำเนินการผ่านทางเว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจ การค้า ที่ www.dbd.go.th หัวข้อ "บริการออนไลน์" และเลือก "ระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทาง คิเล็กทรอบิกส์"

ภาคธุรกิจและประชาชนผู้ใช้บริการสามารถจดทะเบียนนิติบุคคลได้อย่างครบวงจรผ่าน ทางเว็บไซต์นี้ ตั้งแต่ขั้นตอนการจองชื่อนิติบุคคล การกรอกข้อมูลประกอบการจดทะเบียน การยื่นคำขอ จดทะเบียนตั้งธุรกิจ เปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน และเลิกกิจการ การรับจดทะเบียน การชำระ ค่าธรรมเนียม และการรับหนังสือรับรองนิติบุคคล

ขั้นตอนการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

起 นายทะเบียนเป็นผู้ดำเนินการ

ทั้งนี้ ในเอกสารฉบับนี้จะได้อธิบายถึงกระบวนการ ขั้นตอนและแนวคิดสนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินการหลัก ในการขอจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ดังนี้

๖.๑ การลงทะเบียนขอใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)

การลงลายมือชื่อเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาในการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน-บริษัท ทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการยืนยันตัวตนของผู้ขอจดทะเบียน รวมทั้งบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การลงลายมือชื่อในการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน-บริษัททางอิเล็กทรอนิกส์ คงไม่สามารถ ที่จะลงลายมือชื่อในกระดาษเช่นเดียวกับวิธีการจดทะเบียนในรูปแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทาง และรูปแบบการลงลายมือชื่อที่สามารถยืนยันตัวตนของผู้ลงนามได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งในประเด็นนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ได้มีบทบัญญัติรองรับถึงวิธีการที่จะนำมา ใช้แทนการลงลายมือชื่อแบบปกติที่กระทำกันอยู่ในปัจจุบันไว้ ๒ วิธี ได้แก่

๑. การใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อ รับรองว่าข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของตน โดยวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้เหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ของการสร้างหรือการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี (ตามมาตรา ๙)

หนึ่งในรูปแบบการลงลายมือชื่อตามมาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ คือ การใช้รหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน (Username and Password) เพื่อระบุ ตัวตนของผู้ทำธุรกรรม

๒. การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ (Digital Signature) (ตามมาตรา ๒๖)
การลงลายมือชื่อตามมาตรา ๒๖ คือ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ Digital Signature
ซึ่งหมายถึง ข้อความหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ติดมากับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อระบุถึงตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือแสดงตนเป็นเจ้าของของข้อความและรวมถึงการยอมรับในข้อความหรือข้อมูล
ในอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเทคโนโลยีที่สร้างจากเทคโนโลยีเข้ารหัสด้วยกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure: PKI) ในการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์กำกับข้อความที่ต้องการ ส่งผ่านเครือข่าย ผู้ส่งข้อความจะใช้กุญแจส่วนตัวของตนในการลงลายมือชื่อโดยอ่านกระบวนการ ทางคณิตศาสตร์ ผู้รับจะสามารถตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อดังกล่าวโดยใช้กุญแจสาธารณะ ของผู้ส่ง ซึ่งลายมือชื่อของผู้ส่งจะถูกรับรองด้วยองค์กรออกใบรับรอง (Certification Authority) โดยแสดง อยู่ในรูปของ "ใบรับรองดิจิทัล" (Digital Certification) ประโยชน์ของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น นอกจาก จะช่วยระบุตัวผู้ส่งข้อมูลแล้ว ยังช่วยป้องกันข้อมูลให้มีความถูกต้องไม่ได้ผ่านการแก้ไข หรือหากมีการแก้ไข มาก่อนก็สามารถตรวจที่สร้างจากเทคโนโลยีเข้ารหัสด้วยกุญแจสาธารณะ

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นเครื่องมือในการระบุตัวตน (Authentication) ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความปลอดภัยและมีความน่าเชื่อถือสูงสุด โดยจะมีหน่วยงานกลาง หรือ องค์กร ออกใบรับรอง (Certification Authority) เป็นผู้รับรองลายมือชื่อ ซึ่งในประเทศไทย มี ๓ องค์กร ได้แก่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยดิจิทัล ไอดี จำกัด และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) อย่างไรก็ตาม การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มีค่าใช้จ่าย เช่น หากเป็นใบรับรองประเภท Personal Certificate อายุ ๑ ปี ราคาใบรับรอง ๕๐๐ บาท และค่าต่ออายุรายปี ๔๙๐ บาท เป็นต้น

บันทึกข้อมูลการลงทะเบียนผู้ใช้งาน

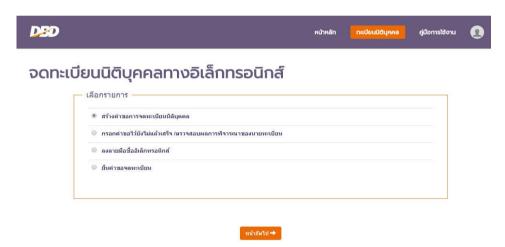
	ระบบจด	ี บุคคลที่ต้องลงทะเบีย จทะเบียนนิติบุคคลทาง			tion)	
		ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียเ บริษัทจำกัด ได้แก่ ผู้เริ่				
**หากท่านต้องการคำแนะน์	ำในการกรอกข้	อมูลหัวข้อใด ท่านสามาร	ถคลิกที่ไอคอน 🗿			
— ข้อมูลบุคคล ———						
ประเทศที่ออกเอกสาร • 👔	ไทย	*				
เอกสารยืนยันดัวดน	บัตรประจำตัวป	ระชาชน	เลขประจำตัวประชา	าชน • 🚹		
วันออกบัตร ⁺ (1		=	วันบัตรหมดอายุ *		_/_/	□ ตลอดขีพ
รหัสผู่ใช้ (User Name) • 🚺			อีเมล * 👔			
รหัสผ่าน • 🚺			ยืนยันรหัสผ่าน *			
คำนำหน้าชื่อ * (i)	เลือก	*				
ชื่อ (ภาษาไทย)*			นามสกุล (ภาษาไทย	n)*		
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ)*			นามสกุล (ภาษาอังก			
				11112)	⊖ชาย ⊝ห	ญ่ง
วัน/เดือน/ปีเกิด* 🚹			เพศ*		O210 O4	εŭο
อาชีพ*	เลือก	\$				
					รมสาย เสียงกรรั ด ส	กรยืนฮันตัวตนเพื่อใช้บริการทางอิเล็กทรอนิเ
DSO nsusinumperiornsith nortecountri Department of Business Developm	lut					ราวยายของ งหายหยา เขามาก กว่า เรยเนกกระบา พลลบ Eregist พว่ายงาน: 8000 ลำนักงานหน้าหรือหลักสสบา วันจันสที่ 31 การฎาคม 2000 11 ม
THE RESERVE THE PERSON NAMED IN COLUMN TWO IS NOT THE OWNER.		าประทับอิเล็กทรอนิกส์ ราธงาน				วันจันหที่ไ 31 กากฎาคม 2560 11.0
ERMEM102 :: อนุมัติในองทะเบียนสมัศรเป็นผู้ใช้ระบบ						
57	ายละเอียดข้อมูล					
	รายองเดียดการลงพบเบียน					
			เลขที่ในสมัคร	60031000385		
			ราศัสผู้ใช้ (User Name) *	test		
			Stun *	test@hotmail.com		
		O.	ประเทศที่ออกเอกสาร *	les		
			เลทสารถีนย์นด์วลน*	บัตรประจำตัวประชาช	TM .	
		dregul	เลชประจำดัวประชาชน	8997075151505		
	ex ed	Door	วันออกบัตร"	01/03/2557		
	ล่าน่าหน้าชื่อ *	sns	รูกกุลวงกละเวล์.	01/03/2561		
	ชื่อ(ภาษาไทย)*	#Tu	สามสกุล(กาษาไทธ)*	MARKET		
	ชื่อ (ภาษาอังกฤษ)* วันกล้อนเป็นกิด*	TAWAN	นามสกุล (ภาษาตั้งกฤษ)*	TEST		
		01/03/2523	EM9T*	818		
	willra	ค้าขาย				

ด้วยเหตุนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้นำการใช้รหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน (Username and Password) ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการลงลายมือชื่อตามมาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้เป็นหลักในระบบการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) เนื่องจากมีกระบวนการที่รองรับโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองว่าข้อความในข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของตน นอกจากนี้ กระบวนการดังกล่าวยังไม่เป็นภาระก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายใดๆกับ ประชาชนและภาคธุรกิจผู้ใช้งานระบบ เพียงแค่เข้ามาลงทะเบียนกรอกข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ แล้วนำเอกสาร ดังกล่าวมาแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่ในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ณ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสำนักงานพาณิชย์ ต่างจังหวัดทั่วประเทศ

ด้วยกระบวนการดังกล่าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้ายังอำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องการ ลงทะเบียนขอใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยสามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่น นำเอกสารมาแสดงตนต่อเจ้าหน้าที่แทนได้ทั่วประเทศ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะดำเนินการตรวจเอกสาร และบันทึกภาพผู้มายื่นเอกสารแสดงตนเพื่อเป็นการป้องกันสิทธิ์ของผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และยืนยัน ตัวบุคคลที่มาแสดงตนขอใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์อีกทางหนึ่งด้วย

๖.๒ การบันทึกรายการคำขอจดทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศภายใต้ระบบการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ (Systems Analysis) อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้งาน และสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้ใช้งาน หรือขอผู้จดทะเบียน อันจะเป็นการสร้างการรับรู้และการปรับตัวให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจในการเข้าใช้ งานระบบได้อย่างสะดวก และใช้งานง่าย (User Friendly) ทั้งนี้ มีกระบวนการของกิจกรรมตามมาตรฐาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) การวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ (Decision Analysis)

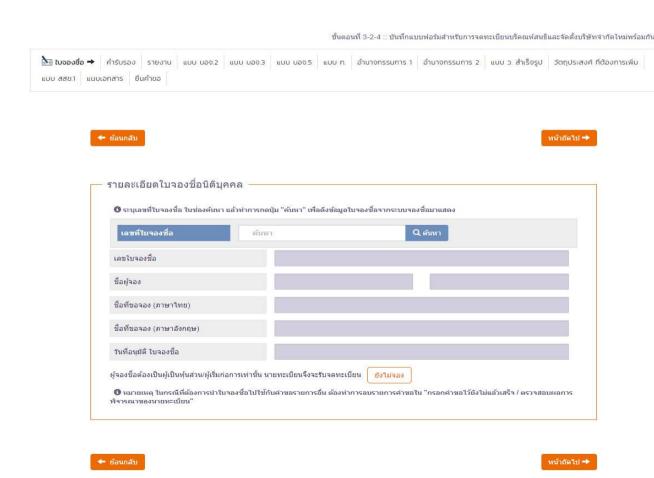
เมื่อประชาชนและภาคธุรกิจซึ่งต่อไปจะขอเรียกว่า "ผู้ขอจดทะเบียน" ได้มีการนำรหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (Username and Password) ที่ผ่านการลงทะเบียนขอใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามข้อ ๑) มาบันทึกบนหน้าระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทาง อิเล็กทรอนิกส์แล้ว จะพบหน้ารายการการทำงานซึ่งกรมได้มีการออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การจดทะเบียนของผู้ขอจดทะเบียนในระบบเดิม (ระบบกระดาษ) เพื่อให้ผู้ขอจดทะเบียนเข้าใจการทำงานและ สามารถเลือกหัวข้อที่ตรงกับความต้องการของผู้จดทะเบียนได้อย่างสะดวก โดยประกอบไปด้วย

- สร้างคำขอจดทะเบียนนิติบุคคล
- กรอกคำขอไว้ยังไม่แล้วเสร็จ / ตรวจสอบผลการพิจารณาของนายทะเบียน
- ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ยื่นคำขอจดทะเบียน

จดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

	บริษัทจำกัด : หนังสือบริคณห์สนธิและจัดตั้งบริษัทพร้อมกัน (ภายในวันเดียว)
0	บรินัทจำกัด : จดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ
0	บริษัทจำกัด : แก้ไขเพิ่มเดิมหนังสือบริคณห์สนธิก่อนการตั้งบริษัท
0	บริษัทจำกัด : จัดตั้งบริษัท
0	บริษัทจำกัด : แก้ไขเพิ่มเดิมทะเบียนบริษัท
0	บริษัทจำกัด : ควบบริษัท
0	บริษัทจำกัด : เลิกบริษัท
0	บริษัทจำกัด : แก้ใขเพิ่มเดิมอำนาจของผู้ชำระบัญชี ที่ตั้งสำนักงานของผู้ชำระบัญชี
0	บริษัทจำกัด : ส่งรายงานการชำระบัญชึ
0	บริษัทจำกัด : เสร็จการชำระบัญชี
0	บริษัทจำกัด : ยึนเอกสารประกอบการจดทะเบียนอื่นๆ

หลังจากผู้ขอจดทะเบียน เลือกเมนู "สร้างคำขอจดทะเบียนนิติบุคคล" ระบบจะแสดงรายการ การจดทะเบียนทั้งหมดที่ผู้ขอจดทะเบียนสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย โดยระบบได้มีการจัดเรียงและ รวบรวมรายการต่างๆ ตามลำดับขั้นตอนตามกฎหมายที่จะเกิดขึ้นของแต่ละนิติบุคคล เช่น จดทะเบียนหนังสือ บริคณห์สนธิและจัดตั้งบริษัทพร้อมกัน จดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณห์สนธิ จัดตั้งบริษัท แก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนบริษัท ควบบริษัท เลิกบริษัท เป็นต้น

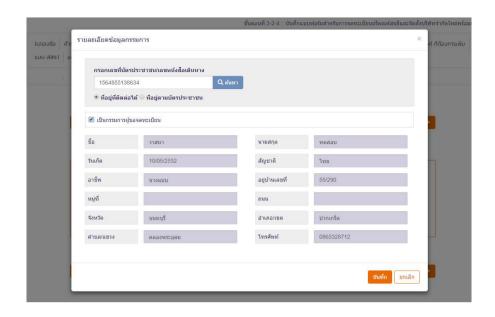

ทั้งนี้ เพื่อให้มีความครบถ้วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท กฎกระทรวง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจดทะเบียน เอกสาร ที่ใช้ แบบฟอร์มและข้อมูลที่ต้องบันทึกในแต่ละเอกสารนั้น ระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Registration จึงได้ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างความสมดุลของการใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนให้สามารถใช้งานในการบันทึกข้อมูล การแนบเอกสาร และดำเนินการต่างๆได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องครบถ้วนตามกระบวนการของกฎหมาย โดยได้พัฒนาหน้าจอการทำงาน ในแต่ละหน้าการบันทึกข้อมูลให้เรียงตามลำดับตามเอกสารและขั้นตอนการจดทะเบียนเช่นเดียวกับ การจดทะเบียนโดยใช้เอกสารกระดาษจากทางซ้ายไปทางขวา ได้แก่

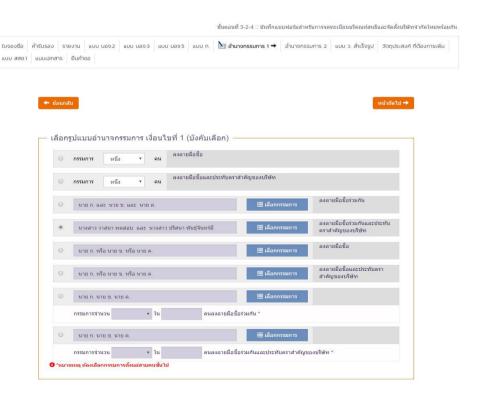
- การจองชื่อนิติบุคคล โดยการเชื่อมโยงกับระบบจองชื่อนิติบุคคลเดิมของกรมพัฒนาธุรกิจ การค้าให้สามารถดึงข้อมูลที่ผู้ขอจดทะเบียนได้ทำการบันทึกไว้จากการจองชื่ออยู่แล้ว มาแสดงบนคำขอจด ทะเบียนผ่านระบบ e-Registration รวมทั้งกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนยังไม่ได้มีการจองชื่อก็สามารถดำเนินการ จองชื่อนิติบุคคลผ่านระบบ e-Registration ได้ทันที

	🛨 ย้อนกลับ						หน้าถัดไป →
	— ข้อ1.ชื่อบริษัท						
	ขือบริษัท (ภาษาไท	u)	ดีบีดี024 ทดสอบ	60012805 จำกัด			
	ข็อบริษัท (ภาษาอังก	าฤษ)	DBD024 TEST 6	60012805		CO., LTD.	•
						สาแสดงนิติฐานะ)	
ı	— ข้อ2.สำนักงานเ	เห่งใหญ่ของบริษัทจ	ะตั้งอย่ ณ ——				
	จังหวัด -	กรุงเทพมหานคร	•	สาเภอ *	เขตดินแด	ia	•
ı	— ข้อ4.ผู้ถือหุ้นขอ	เงบริษัทนี้ต่างรับผิดจ่	ากัดเพียง				
	ไม่เกินจำนวนเงินที่ต ตนถือ	นยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่	и,и				
		บผิดโดยไม่จำกัดก็ได้ โดยให้เ	เถตงความรับผิดเช่นนั้น	มไว้ด้วย ถ้าไม่มีให้ระบุ "	")		
ļ							
	— ข้อ5.ทุนของบริ	ษัท ————					
	จำนวนทุน *	1,000	000.00 มาท	แบ่งออกเป็น *		10,000	ทุ่น
				มูลต่าหุ้นละ *		100.00	บาท
ļ							
	— ข้อ 6.ชื่อ ที่อยู่ ส	อาชีพ ลายมือชื่อ และ	ะจำนวนหุ้นที่ผู้เริ	มก่อการแต่ละคนไเ	ด้เข้าชื่อซื้อใ	ī ————	
							🛨 મ્યુગ
	0.14	ะต้ององทะเบียนผู้ใช้งานและย	ในยันตัวตนเพื่อใช้บริกา	เรระบบจดทะเบียนนิติมุดค	ลหางอิเล็กหรอนิก	eí .	
	• ผูเรมกลการทุกคนจ						

- **แบบ บอจ.๒** โดยระบบจะเชื่อมโยงข้อมูลชื่อนิติบุคคลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจาก ระบบจองชื่อที่ผู้ขอจดทะเบียนได้ดำเนินการจองชื่อนิติบุคคลไว้ก่อนหน้านี้มาบันทึกให้โดยอัตโนมัติ จากนั้น ผู้ขอจดทะเบียนสามารถบันทึกข้อมูลต่างๆ ของนิติบุคคลได้อย่างสะดวก โดยระบบได้มีการจัดเรียงลำดับการ บันทึกข้อมูลเช่นเดียวกับคำขอจดทะเบียนในรูปแบบของกระดาษ แต่ได้มีการจัดวางและออกแบบให้ดูง่าย และแบ่งรายการออกเป็นส่วนๆ ชัดเจน

- รายละเอียดข้อมูลกรรมการ ซึ่งได้มีการออกแบบระบบในการเชื่อมโยงข้อมูล กับฐานข้อมูลประชาชนของกรมการปกครอง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอจดทะเบียนในการบันทึกข้อมูล กรรมการที่เกี่ยวข้องของนิติบุคคลได้อย่างสะดวก รวดเร็วและมีความถูกต้อง โดยได้กำหนดทางเลือก ให้ผู้ขอจดทะเบียนว่าจะบันทึกข้อมูลที่อยู่กรรมการโดยการบันทึกเอง หรือบันทึกข้อมูลอัตโนมัติโดยใช้ที่อยู่ ตามบัตรประชาชน

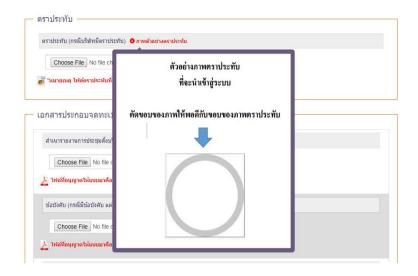
- อำนาจกรรมการ โดยในส่วนนี้ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและมีความแตกต่าง อยู่พอสมควรกับการจดทะเบียนนิติบุคคลเดิมโดยใช้กระดาษ เนื่องจากการจดทะเบียนในรูปแบบเดิมโดยใช้ กระดาษเป็นการลงลายมือชื่อจริงบนเอกสาร ซึ่งแตกต่างจากระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้ลงนามต้องมีการเข้าใช้งานระบบและมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบเทคโนโลยีจะต้องระบุ ได้ว่าบุคคลใดบ้างเป็นกรรมการเพื่อระบบจะได้ส่งอีเมลไปให้บุคคลเหล่านั้นได้

ด้วยเหตุนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้มีการรวบรวมรูปแบบอำนาจกรรมการที่มีการใช้งาน เป็นส่วนใหญ่ในอดีตที่ผ่านมาทั้งหมด และวิเคราะห์ออกแบบรูปแบบของอำนาจกรรมการที่มีความเหมาะสม เพื่อให้ครอบคลุมและสนับสนุนการใช้งานของผู้ขอจดทะเบียนจำนวน ๘ รูปแบบ เช่น กรรมการหนึ่งคนลง ลายมือชื่อ / กรรมการหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของบริษัท / นาย ก. และ(หรือ) นาย ข. ลงลายมือชื่อร่วมกัน และประทับตราสำคัญของบริษัท / กรรมการ ๒ ใน ๓ คนลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อเป็น การอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจและประชาชน ระบบยังกำหนดให้ผู้ขอจดทะเบียนสามารถกำหนด อำนาจกรรมการได้อย่างอิสระโดยการบันทึกข้อมูลอำนาจกรรมการในกล่องข้อความเพิ่มเติมในกรณีที่ต้องการ กำหนดอำนาจกรรมการอย่างอื่นนอกเหนือจากอำนาจกรรมการในการขอจดทะเบียนนิติบุคคลกับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

>	บรอง รายงาน นบบ บออ2 แบบ บออ3 แบบ บออ5 แบบ ก อำนาจกรรมการ 1 อำนาจกรรมการ 2 แบบ ว. สำเร็จรุป วัตถุประสงค์ ที่ต้องการเพีย แบบอกสาร → ฮีนทำชอ
	• ส่อนกรับ
ı	 ช่อนกลับ
	ตราประทับ
	ตราประทับ (กรณีบริษัทมีตราประทับ) <mark> </mark>
	Choose File No file chosen Ø ส์ทริเทสต
	* "หมายเหตุ ไฟย์ตราประทับที่อนุญาตให้แทมาคือ ไฟย์ภาพเท่านั้น ขนาดไฟย์ต้องไม่เกิน 2Mb.
ŀ	เอกสารประกอบจดทะเบียน
I	
	สำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัท (กรณีมีใต้ใช้แบบสำเร็จรูปของกรม)
	Choose File No file chosen
	🚣 ไฟด์ที่อนุญาตให้แบบมาตือ PDF เท่านั้น ขนาดไฟด์ต้องไม่เก็น 2Mb.
	ข้อบังคับ (กรณีมีข้อบังคับ แต่มิใต่ใช้แบบสำเร็จรูปของกรม)
	Choose File No file chosen
	🚣 ไฟส์ที่อนุญาตให้แนมมาคือ PDF เท่านั้น ขนาดไฟส์ต้องไม่เก็น 2Mb.
	นคนที่แสดงที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่"
	Choose File No file chosen
	 ไฟส์ที่อนุญาสให้แบบมาคือ ไฟล์ภาพ เท่านั้น ขนาดไฟส์ต่องไม่เกิน 2Mb.
	าายชื่อผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าชื่อชื่อหุ่นที่เปารวมประชุม*
	Choose File No file chosen
	 ไฟส์ที่อนุญาดให้แบบมาคือ ไฟส์ภาพ เท่านั้น ขนาดไฟส์ต่องไม่เกิน 2Mb.
	เอกสารแบบอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองเงินฝากธนาคาร, หนังสือขอนุญาตประกอบธุรกิจจากหน่วยงานราชการ, ใบมรณบัตร ฯลฯ
	Choose File No file chosen
	🚵 ไฟด์ที่อนุญาตให้แบบมาคือ PDF เท่านั้น ขนาดไฟด์ต้องไม่เกิน 2Mb.

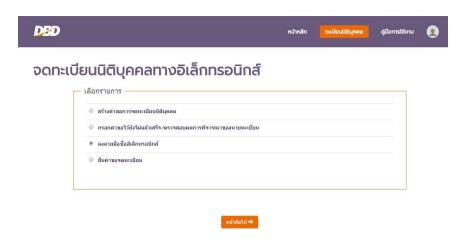
- **ตราประทับ** ในส่วนของตราประทับนิติบุคคล มีความแตกต่างจากการจดทะเบียนนิติบุคคล แบบเดิมโดยใช้กระดาษเช่นเดียวกับการลงลายมือชื่อของกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยในระบบ e-Registration จะเป็นการใช้รหัสผู้ใช้งานและรหัสผ่าน (Username and Password) ของตราประทับ ในการจดทะเบียนต่างๆ ทั้งนี้ ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องนำภาพตราประทับในรูปแบบของไฟล์ .gif .jpg .png

และ .jpeg เพื่อแนบผ่านระบบมาด้วย ซึ่งเมื่อได้รับการจดทะเบียนจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นนิติบุคคล แล้ว ระบบจะส่งรหัสผู้ใช้งานและรหัสผ่าน (Username and Password) กลับไปให้นิติบุคคลผ่าน ทางอีเมล เพื่อใช้ในการจดทะเบียนอื่นๆ ของนิติบุคคลต่อไป

๖.๓ การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)

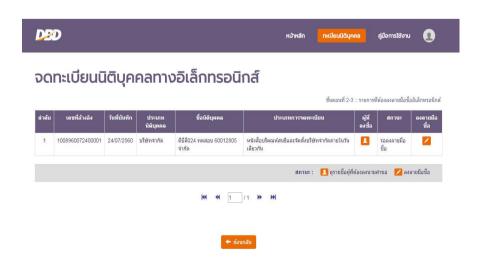
ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน-บริษัท ต้องลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนและเอกสารประกอบคำขอ จดทะเบียน เช่น มาตรา ๑๐๗๘ กำหนดให้ในกรณีการจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วน ทุกคนต้องลงลายมือชื่อและประทับตราของห้างหุ้นส่วน หรือในกรณีจัดตั้งบริษัทจำกัด กำหนดให้ผู้เริ่มก่อการ ลงลายมือชื่อในหนังสือบริคณห์สนธิ และให้มีพยานลงลายมือชื่อรับรองด้วยอีกสองคน ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๙๘ ประกอบกับมาตรา ๑๐๙๙ และการลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนและ เอกสารประกอบให้ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้เริ่มก่อการ ผู้จัดการกรรมการ หรือผู้ชำระบัญชี ลงลายมือชื่อ ดวยตนเองทั้งนี้ ภายใต้ระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและ บริษัท (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้การลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนจะต้องกระทำต่อหน้านาย ทะเบียน หรือต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งประจำอยู่ในท้องที่ที่ผู้ขอจดทะเบียน มีภูมิลำเนาอยู่ สามัญสมาชิกหรือสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภา ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยวิชาชีพบัญชี หรือบุคคลอื่นตามที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด

ลายมือชื่อเป็นสิ่งที่จะแสดงถึงเจตนาว่าบุคคลผู้ลงลายมือชื่อประสงค์จะผูกพัน ตามนิติกรรมสัญญา ลายมือชื่อจึงเป็นสิ่งยืนยันว่าบุคคลใดเป็นผู้ที่ต้องผูกพัน ซึ่งหากในกรณีที่เกิดข้อพิพาท ที่ต้องชี้ขาดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีตามที่ได้ตกลงกันไว้ ลายมือชื่อก็เป็นสิ่งที่มักจะยกขึ้น กล่าวอ้างเพื่อแสดงถึงความเป็นอยู่ของข้อเท็จจริงที่พิพาทดังกล่าว ลายมือชื่อจึงเป็นพยานหลักฐานที่แสดง ให้เห็นได้ว่าบุคคลใดจะต้องรับผิดหรือเกี่ยวข้องในกรณีนั้น ปัจจุบันลายมือชื่อได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ สำหรับการพิสูจน์ความจริง ๒ ประการ ได้แก่

- (๑) เพื่อบ่งชี้ถึงตัวบุคคล ความสามารถในการกระทำการของบุคคล เวลา และเหตุการณ์ ที่ใช้แสดงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นผ่านเอกสารที่มีการลงลายมือชื่อไว้ และ
- (๒) เพื่อบ่งบอกถึงความถูกต้องแท้จริงของพยานหลักฐานที่เป็นเอกสารซึ่งได้มี การกล่าวอ้างถึง

การลงลายมือชื่อของบุคคลไม่จำเป็นที่ต้องยึดติดกับรูปแบบ โดยสาระสำคัญของ การลงลายมือชื่ออยู่ที่การยืนยันตัวบุคคลที่ลงลายมือชื่อนั้น อีกทั้งความสำคัญของลายมือชื่อมิได้อยู่ที่วิธีการ ลงลายมือชื่อ แต่อยู่ที่เจตนาหรือวัตถุประสงค์ของผู้ลงลายมือชื่อโดยผู้ลงลายมือชื่อต้องมีเจตนาหรือ วัตถุประสงค์ที่จะรับรองหรือแสดงว่าตนเป็นผู้ทำหนังสือหรือเอกสารนั้น

นอกจากนี้ ลายมือชื่อยังเป็นเครื่องแสดงหรือยืนยันว่าข้อเท็จจริงตามเนื้อความในเอกสาร ดังกล่าวได้ทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว กฎหมายลักษณะพยานจึงมีการใช้ลายมือชื่อเป็นเครื่องมือตรวจสอบ ความถูกต้องแท้จริงของหลักฐาน ที่เรียกว่า "การพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริง" (Authentication) โดยเฉพาะ พยานเอกสาร แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าลายมือชื่อจะมีความสำคัญเฉพาะแต่การเป็นพยานเอกสาร ลายมือชื่อสามารถที่จะนำสืบได้ในฐานะพยานวัตถุด้วย ซึ่งทำให้วิธีการนำสืบแตกต่างกัน

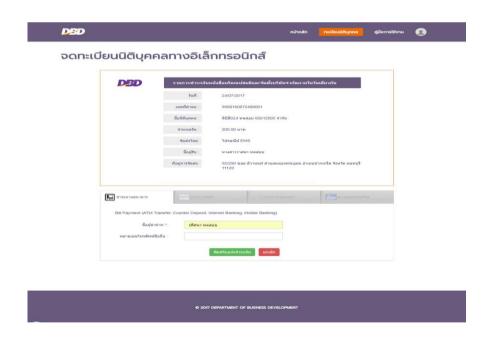
ด้วยเหตุนี้ ในการยื่นขอจดทะเบียนผ่านระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นหน้าที่และสิทธิของผู้ขอจดทะเบียนและผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละคน ซึ่งได้แก่ ผู้เริ่มก่อการและกรรมการ ผู้มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น ในการดำเนินการเพื่อเข้าใช้งาน (Login) และเข้าเมนูลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการยืนยันเจตจำนงของผู้ใช้งานและของนิติบุคคลในการจดทะเบียนใดๆ กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า นอกจากนี้ ในระบบ e-Registration ยังถูกออกแบบให้มีการใช้รหัสผ่านแบบครั้งเดียว หรือ One Time Password (OTP) เพื่อช่วยสนับสนุนปัจจัยในการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริง (Two-Factor Authentication) อีกทางหนึ่งด้วย โดยระบบจะส่ง OTP ดังกล่าวไปให้ผู้ใช้งานผ่านทางข้อความโทรศัพท์มือถือ (SMS) เพื่อให้ ผู้ใช้งานบันทึกรหัสที่ได้รับลงบนหน้าเว็บไซต์ด้วย

๖.๔ การชำระค่าธรรมเนียมและการยื่นขอจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์

จดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

รายการช่าระค่าธรรมเนียม -เลขที่ค่าขอ : 9900160072400001 ที่อย่รับเอกสารที่องพะเบียน 🗎 ระบที่อย่การจัดส่งใหม่ ชื่อผู้รับเอกสาร : นางสาววาสนา ทดสอบ พื่อยู่ในรับเอกสาร : 55/290 ช่อย ติวานนท์ ตำบลคลองพระอุดม สำเภอปากเกร็ต จังหวัด นนทบุรี 11120

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๘ กำหนดไว้ว่า "ในการจดทะเบียน ท่านให้เสียค่าธรรมเนียมตามกฎข้อบังคับซึ่งเสนาบดีเจ้ากระทรวงตั้งไว้" ซึ่งครอบคลุมไปถึง การจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์อีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งที่ผ่านมาในการชำระค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่างๆ ในการจดทะเบียนแบบเดิมโดยใช้เอกสารกระดาษ ผู้ขอจดทะเบียนต้องนำมาจ่าย ณ สถานที่ให้บริการของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดทั่วประเทศ แต่เนื่องจากการจดทะเบียน e-Registration จะเป็นการทำธุรกรรมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องมีการออกแบบระบบเพื่อ อำนวยความสะดวกในการขอจดทะเบียนแก่ภาคธุรกิจและประชาชน

ปัจจุบัน หลังจากผู้ขอจดทะเบียนได้ยื่นคำขอจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ผู้ขอจดทะเบียนจะสามารถพิมพ์ใบชำระเงินจากระบบดังกล่าว และสามารถนำไปชำระค่าธรรมเนียม ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) และการชำระ เงินผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) ทั้งนี้ การชำระเงินดังกล่าว สามารถชำระเงินได้ผ่าน ๕ ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทหารไทย

สำหรับค่าธรรมเนียมในการขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท แบ่งออกได้เป็น ๕ ส่วน ได้แก่

- ค่าธรรมเนียมการจดบริคณห์สนธิ ในอัตรา ๕๐๐ บาทต่อทุนจดทะเบียน ๑ ล้านบาท
- ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ในอัตรา ๕,๐๐๐ บาทต่อทุนจดทะเบียน ๑
 ล้านบาท
- ค่าใบสำคัญการจดทะเบียน ๑๐๐ บาท
- ค่าอากรแสตมป์ ๒๐๐ บาท สำหรับหนังสือบริคณห์สนธิ และเพิ่มเติมอีก ๒๐๐ บาท กรณีที่มีข้อบังคับ
- ค่าไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ๕๐ บาท

๖.๕ การรับหนังสือสำคัญการจดทะเบียน หนังสือรับรองนิติบุคคล และใบเสร็จการชำระเงิน

ในขั้นตอนสุดท้ายของการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อผู้ขอจดทะเบียนได้ ดำเนินการบันทึกคำขอจดทะเบียน ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) และยื่นขอจดทะเบียน ทางอิเล็กทรอนิกส์พร้อมชำระค่าธรรมเนียมเรียบร้อยแล้ว นายทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะ ดำเนินการตรวจคำขอจดทะเบียนและพิจารณาอนุมัติจดทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคลให้แก่ผู้ขอจดทะเบียน โดยจะส่งข้อมูลและเอกสารกระดาษให้ผู้ขอจดทะเบียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดส่งผ่านทางอีเมลของผู้ขอจดทะเบียนที่ได้แจ้งไว้ เพื่อแจ้งว่า ได้มีการจดทะเบียนนิติบุคคลตามคำขอของผู้จดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั่งส่งรหัสผู้ใช้งานและรหัสผ่าน (Username and Password) ของนิติบุคคล เพื่อใช้สำหรับการลงลายมือชื่อตราประทับอิเล็กทรอนิกส์ของ นิติบุคคล และ/หรือเข้าใช้งานระบบการนำส่งงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ของกรมพัฒนา ธุรกิจการค้าต่อไป
- เอกสารกระดาษ ซึ่งประกอบไปด้วย ใบเสร็จรับเงินชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน และใบสำคัญการจดทะเบียน ผ่านทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ตามที่อยู่ที่ผู้ขอจดทะเบียนได้ระบุไว้ (กรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนได้มีการขอหนังสือรับรองนิติบุคคลเพิ่มเติม กรมจะจัดส่งให้ผ่านทางไปรษณีย์ ด่วนพิเศษนี้ไปพร้อมกัน)

บรรณานุกรม

- ๑) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท. บทบัญญัติ หลักการทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท และการดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ มาตรา ๑๐๑๒ มาตรา ๑๐๑๓ มาตรา ๑๐๑๔ มาตรา ๑๐๑๕ มาตรา ๑๐๑๘ มาตรา ๑๑๑๑ มาตรา ๑๑๑๑ มาตรา ๑๑๑๑ มาตรา ๑๑๑๖ มาตรา ๑๑๑๘๖ มาตรา ๑๑๕๗ มาตรา ๑๒๒๘ มาตรา ๑๒๓๘ มาตรา ๑๒๔๑ มาตรา ๑๒๔๖/๔ มาตรา ๑๒๕๔ มาตรา ๑๒๗๐
- ๒) พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นสวนจดทะเบียนหางหุนสวนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๘. การกำหนดบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนเริ่มจัดตั้งหางหุนสวนจำกัดและบริษัท ตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๓ มาตรา ๔๘
- ๓) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙. การพิจารณาคำขอจดทะเบียนห้าง หุ้นส่วนบริษัท ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙
- ๔) พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔. การพิจารณาคำขอจดทะเบียนห้าง หุ้นส่วนบริษัทโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ มาตรา ๔ มาตรา ๘ มาตรา ๘ มาตรา ๘ มาตรา ๑๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๕
- ๕) ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ http://www.drborworn.com/articledetail.asp?id=๑๖๒๒๓ และ http://www.admissionpremium.com/news/๑๓๗๗
- b) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒๕๖๔ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
 - ๗) ประวัติกรมพัฒนาธุรกิจการค้า http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=๑
 - ๘) แผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖o
 - ๙) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (๒๕๕๕), ๑๑๑ ปี หุ้นส่วนบริษัทไทย
- ๑๐) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, (ไม่ปรากฏปีพิมพ์), การจดทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัด. ค้นเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖, จาก http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=๒๐๔๖๑
- ๑๑) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, (ไม่ปรากฏปีพิมพ์), การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด (ภายในวันเดียว), ค้นเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ http://www.dbd.go.th/mainsite/fileadmin/downloads/om_boj/ intro_step_bj_establish_๑.pdf
- ๑๒) สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (๒๕๕๕), รายงานผลการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ "โครงการศึกษาระบบจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration), หน้า ๗๓-๘๙